

Dziecko w świecie nowoczesnych technologii

Pytanie, czy wprowadzanie już na etapie przedszkola nowoczesnych technologii jest szansą dla dziecka, czy też raczej mu zaszkodzi nurtuje zarówno nauczycieli, jak i rodziców. Nie ma jednej, zgodnej opinii wśród ogółu specjalistów. Wszyscy są jednak zgodni, że jak z każdą nowością, tak i w tym przypadku potrzeba lat na zmianę przyzwyczajeń i mentalności, ale najważniejsze jest zachowanie przez mądrego dorosłego umiaru i przede wszystkim towarzyszenie dziecku podczas jego działań związanych np. z komputerem. Tylko wtedy bowiem będziemy mieli rzeczywistą gwarancję, że dziecko nie natknie się na treści, które mogą mu zaszkodzić, ale również, że dziecko zobaczy, iż komputer to nie tylko gry, ale też narzędzie pomocne w wielu różnych sytuacjach życiowych lub edukacyjnych. Ponadto tylko wówczas możemy kontrolować czas spędzany przez dziecko przed komputerem tak, żeby nie odbywało się to kosztem innych aktywności dziecka, jak choćby czytania książek, czy zabaw na świeżym powietrzu.

Informacje, że nowoczesne technologie przeszkadzają dzieciom w prawidłowym rozwoju krążą w różnych postaciach. Są naturalnie przesadzone. To nie narzędzia szkodzą, ale ich niewłaściwe używanie. Niewłaściwe czyli na przykład takie, że zastępujemy nimi to, co najważniejsze - relacje z drugim człowiekiem.

Wiadomo, że dzieci do 3 roku życia powinny jak najmniej czasu spędzać np. przed telewizorem. Długotrwała ekspozycja na jednokierunkowy przekaz wizualno-dźwiękowy może zakłócać rozwój np. mowy. Przede wszystkim oczywiście w sytuacji, gdy dziecko robi to samotnie.

Dziecko w tym wieku (i w każdym innym, ale wtedy szczególnie) potrzebuje żywej rozmowy z innym człowiekiem i żadna bajka tego nie zastąpi. Dziecko potrzebuje mimiki, gestów, mowy ciała, a także wymiany, dialogu, interakcji. Potrzebuje widoku twarzy osoby, która mówi, jej uśmiechu, wyrazu oczu, głosu, bo to wtedy uaktywniają się neurony lustrzane. Bajka na ekranie tego nie zastąpi. Pamiętajmy jednak, że nie zapewni tego także zamknięcie dziecka w pokoju z lalkami, autami czy książkami. Do rozwoju mowy oraz kompetencji emocjonalno-społecznych potrzebny jest bowiem rzeczywisty kontakt z drugim człowiekiem.

W przedszkolu kontaktów z rówieśnikami i z dorosłymi dzieciom nie brakuje, natomiast badania wskazują, że prowadzenie zajęć z zastosowaniem nowych technologii podnosi efektywność nauki, gdyż aktywizuje w równym stopniu obie półkule mózgowe: lewą, przyswajającą to, co werbalne, a także odpowiedzialną za myślenie analityczne i liczenie oraz prawą, która odbiera emocje, obrazy, odpowiada za kreatywność, wyobraźnię przestrzenną i myślenie abstrakcyjne. Stymulowanie obu półkul mózgu przekłada się bezpośrednio na efektywność zapamiętywania informacji. Zatem używanie nowoczesnych technologii nie jest wcale przejawem mody, ale ma konkretne uzasadnienie dydaktyczne, ponieważ stymuluje proces zapamiętywania.

Należy jednak pamiętać, że z samego faktu używania nowoczesnych technologii w danej szkole czy przedszkolu nie wynika innowacyjność prowadzonych tam zajęć. Równie dobrze można bowiem przy użyciu nowoczesnych gadżetów prowadzić zajęcia niewiele różniące się od tradycyjnych. Za wprowadzeniem do nauczania technicznych nowinek dydaktycznych powinny pójść zmiany w metodyce nauczania. Dopiero umiejętne połączenie tych dwóch sfer i nadążanie metod dydaktycznych za ulegającym dynamicznym przeobrażeniom otoczeniem przyniesie pożądane rezultaty w postaci wzrostu kompetencji cyfrowych u dzieci, ale także wzrostu poziomu skuteczności nauczania i lepszej adaptacji dziecka do warunków dzisiejszego świata.

Cyfryzacja naszej rzeczywistości sprawia, że nauczycielom niełatwo jest dziś zdobyć uwagę dziecka i utrzymać ją na dłużej. Tradycyjne metody dydaktyczne przestają już być tak efektywne i szkoły, ale również przedszkola muszą wprowadzać nowoczesne metody, w tym także korzystać z nowych technologii. Nowoczesne technologie odpowiednio zastosowane mogą nieść za sobą szereg pozytywnych aspektów takich, jak wzbudzanie w dziecku ciekawości świata, czy zwiększenie motywacji do nauki.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w edukacji jest zatem odpowiedzią na specyfikę współczesnych czasów, na różnorodność i zmienność wiedzy, w tym na różne źródła pozyskiwania wiedzy oraz funkcjonowanie dziecka w świecie multimediów i internetu.

Dzieci muszą być przygotowywane do pełnego korzystania z technologii informatycznych i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych źródeł informacji, a komputer musi być postrzegany jako nowoczesna pomoc dydaktyczna, która wzbogaca i uatrakcyjnia zajęcia.

Mądry nauczyciel może korzystać z gier i zabaw edukacyjnych, pakietów edukacyjnych, tworzyć rysunki, teksty i animacje przez dzieci. A dziecko uczy się, że komputer może służyć nauce przez zabawę.

Badaniem wpływu nowoczesnych technologii na edukację dziecka zajmuje się m.in. Instytut Badań Edukacyjnych (www.ibe.edu.pl). Analizy IBE powinny zastanowić każdego rodzica i nauczyciela. Czy nowoczesne technologie pomagają w nauce? Zdania naukowców są w tej sprawie od dawna podzielone. Nowych argumentów dostarczają międzynarodowe badania umiejętności 15-latków (PISA). Okazuje się, że uczniowie pozbawieni technologicznych zdobyczy osiągają słabsze wyniki, ale też słabsi są ci, którzy w nadmiarze korzystają z komputera, tabletu, komórki czy internetu. Trudno jednoznacznie odpowiedzieć, jak korzystanie z TIK przekłada się na umiejętności uczniów. Dzięki szczegółowym danym z badania PISA można jednak zauważyć niektóre prawidłowości. Choćby dotyczące tego, jak często warto korzystać z nowych technologii. Uczniowie, którzy najrzadziej korzystali z nowych technologii osiągnęli niższe wyniki w badaniu PISA niż ci, którzy korzystali z nich częściej. Jednocześnie uczniowie, którzy poświęcają na to bardzo dużo czasu, osiągnęli gorsze wyniki niż ci, którzy z komputera, internetu oraz elektronicznych gadżetów korzystali z większym umiarem: grupa 15-latków, która deklarowała korzystanie z Internetu przez 2-4 godziny dziennie osiągała średnio lepszy wynik od deklarujących korzystanie z sieci przez mniej niż 2

godziny dziennie, ale wyniki uczniów korzystających z internetu dłużej niż 4 godziny są z kolei niższe od wyników uczniów korzystających z internetu 2-4 godziny dziennie.

Pamiętajmy jednak, że nowe technologie to nie tylko komputer. Nastolatki korzystają też z telefonów komórkowych z dostępem do internetu, konsol do gier, tabletów i czytników książek. Pod względem wykorzystania tych urządzeń obecnie polscy uczniowie niewiele różnią się od rówieśników z innych krajów.

Pozytywnie na umiejętności uczniów wpływa korzystanie z poczty elektronicznej, wykorzystywanie internetu do wyszukiwania informacji, czy szukania wiadomości. Ściąganie muzyki z sieci, czy granie w gry i spędzanie czasu na czatach nie ma negatywnego wpływu, gdy odbywa się sporadycznie. Ci, którzy robią to zbyt często, osiągnęli niższe wyniki w PISA.

Zmieniają się zatem możliwości i zadania nauczyciela. Będąc otwartym na nowoczesne technologie, nauczyciel nie tylko może wykorzystać je szukając informacji i poszerzając swoją wiedzę, ale także wzbogaca swój warsztat pracy i prowadzi atrakcyjne dla dziecka zajęcia oraz ułatwia mu zapamiętywanie.

Oczywiście musimy pamiętać, że nowoczesne technologie mogą pomóc się uczyć, ale i mogą zaszkodzić, jeśli pozostawiamy dziecko samo np. z komputerem i pozwalamy, żeby spędzało ono przed nim cały wolny czas kosztem rzeczywistych relacji z rówieśnikami, czy kosztem ruchu na świeżym powietrzu.

Edukacja w sieci:

Youtube - nieprzebrane źródło fantastycznych filmów popularnonaukowych

KhanAcademy - potężna baza materiałów umożliwiających samodzielną naukę
<https://pl.khanacademy.org/>

Scholaris - baza materiałów edukacyjnych <http://scholaris.pl/>

<http://projekcje.edu.pl/filmowe-lekcje-wychowawcze/>

<https://otwartezasoby.pl/>

[http://wiki.mistrzowiekodowania.pl/index.php?title=Strona_główna&fbclid=IwAR3ugMLfpe44NPf-cdisJ6uDRLFIQtbhQRGpBcGOORXLKcSkF8ZPKK68DL0](http://wiki.mistrzowiekodowania.pl/index.php?title=Strona_g%C5%82%C3%B3wna&fbclid=IwAR3ugMLfpe44NPf-cdisJ6uDRLFIQtbhQRGpBcGOORXLKcSkF8ZPKK68DL0)

opracowała: Elżbieta Jasińska